

Årsrapport

Värmlands läns Kalkningsförbund

2015-01-01 – 2015-12-31

Bilden är tagen vid Sandsjöns 'utlopp' in i Sandsjöälven. (Norr om Filipstad).

**Förvaltningsberättelse för Värmlands läns Kalkningsförbund
för januari-juli 2015**

Bakgrund

Kalkning är ett av verktygen för att uppnå det nationella miljömålet "Levande sjöar och vattendrag". Den ska därmed ge förutsättningar för biologisk mångfald och uthålligt nyttjande av sjöar och vattendrag.

Naturvårdsverket har redovisat en nationell plan för kalkning för perioden 2011 – 2015. I planen bedömer naturvårdsverket att det försurande nedfallet över Sverige har minskat, vilket lett till en återhämtning i många tidigare försurade vatten. Kalkningsinsatserna har därmed kunnat minskas med ca 45 % jämfört med början på 2000-talet.

Någon ny nationell plan för kalkning har inte tagits fram. Den information som föreligger är att det heller inte kommer att ske framöver. Man fortsätter att följa den som finns med smärre uppdateringar.

Havs- och vattenmyndigheten har sedan 1 juli 2011 det centrala ansvaret för kalkningsverksamheten.

Som grund för Kalkningsförbundets arbete finns den åtgärdsplan som länsstyrelsen fastställt, och som är underlag för den årligen utarbetade kalkningsplanen.

Kalkningen följs upp med vattenprovtagning under högflöden vår och höst, då förhållandena normalt är som sämst, samt bottenfaunaundersökningar, elprovfisken och kiselalgsundersökningar med längre intervall.

Direktionen och presidiet

Direktionen har haft 3 (tre) sammanträden, 2015-03-27, 2015-09-04 samt 2015-11-26. Presidiet har haft 5 sammanträden under perioden. 2015-02-05, 2015-03-13, 2015-05-29, 2015-08-21 samt 2015-11-13. Mötet 2015-02-05 var ett telefonmöte. Orsaken var att diskutera och besluta om ett byte av bank från Nordea till Fryksdalens sparbank.

Upphandling, avtal mm

En ny upphandling genomfördes i slutet av april med anbudsöppning i maj. 2 anbud inkom, Samhall samt ALControl. Vid anbudsprövningen visade det sig att Samhall inte svarat på samtliga skalkkrav. Därmed gick endast ALControl vidare och avtal tecknades den 2015-06-01. Löptiden är 2015-06-01 t.o.m. 2016-12-31 med möjlig förlängning 1+1 år.

Förlängningar av avtal har gjorts med Säffle kommun avseende vattenprovtagning. Förlängningen löper över 2 1/2 år, 2015-06-01 t.o.m. 2017-12-31 med ytterligare förlängning på 1+1 år. För Kristinehamn kommun är förlängningen t.o.m. 2016-12-31. Orsaken är att den som tar proverna går i pension och då skall det diskuteras om kommunen kommer att fortsätta ta proverna eller om VLK tar över dessa provpunkter.

Till detta har det tecknats nya avtal med Hagfors kommun samt Arvika kommun med samma löptid som för Säffle. Orsaken att förlänga t.o.m. sista december är att synkronisera med kalenderår. Detta då vi vill uppnå att kostnaden för kalkningen är känd för Länsstyrelsen när de söker pengar i början av november varje år.

Indexberäkningen sker med oktober som basmånad. Dessa avtal är 100 % bekostade av medel från Länsstyrelsen.

För 2016 har indextalet stigit med 3.39% utifrån den i avtalet inskrivna index-klausulen.

VLK har övertagit ett område som finns i Lesjöforstrakten. Det kommer att ses över med ALControl för att se till att vi inte kör om varandra. Att VLK har egna provpunkter ger Förvaltningschefen även praktiskt en kunskap i hur provtagningen genomförs.

Med Samhall har en förlängning avseende doserartillsyn för 12 doserare gjorts. Tiden gäller mellan 2015-07-01 t.o.m. 2015-12-31. Ytterligare förlängning gjordes med Samhall för tiden 2016-01-01 t.o.m. 2016-06-30. Detta då osäkerheten är står hur fördelningen av pengar kommer att ske efter prishöjningen av kalkningsinsatserna.

Ny lön har förhandlats fram mellan presidiet och förvaltningschefen. Uppgårelsen finns att se för den som vill på förbundskansliet.

Den 26 november tecknades ett avtal med SMA Mineral om spridning av kalk med båt och helikopter samt leverans av kalk till 18 doserare. Avtalstiden är fr.o.m. 2015-07-01 t.o.m. 2017-12-31 med möjlighet till förlängning på 1+1 år. Även här är inriktningen att justeringar skall ske per kalenderår.

Kalkningsverksamheten

Tilldelningen av statsbidrag till kalkning blev i år i stort sett enligt vad som bedömts behövas.

Inga nedskärningar i planerad kalkning har därför behövt göras. För Kalkningsförbundets verksamhet utgår ca 17,9 mkr och en egeninsats på ca 1,7 mkr. 85 % av det beslutade statsbidraget betalades ut i mitten av Juni.

Orsaken till en minskad andel statsbidrag trots en något högre kalkning har att göra med en negativ (i detta fall är det positivt) utveckling av index. -3,71 % gjorde att förra årets pris på 830 kr sänktes till 799 kr/ton för spridning med båt och Hkp. Likaså sjönk priset för doserarkalken med lika många %.

VLK, Länsstyrelsen tillsammans med SMA Mineral och dess underentreprenörer träffades den 28 april för att tillsammans diskutera och planera årets kalkningsverksamhet.

Det gemensamma beslutet blev att kalkningssäsongen skulle ske mellan den 1 juli t.o.m. 31 oktober (Hkp) samt 30 november (Båt).

I slutet av maj kom det en förfrågan från SMA Mineral om att få möjlighet att starta båtkalkningen tidigare.

Önskemålet var 2:a veckan i juni, detta p.g.a. att annars skulle båtentreprenören få ett glapp på ca 2-3 veckor.

Efter att ha diskuterat detta med Länsstyrelsen Värmland, Länsstyrelsen Dalarna (de har kalkningar som gränsar till de i Torsby kommun) kom vi fram till att det var möjligt att börja enligt önskemålet. Dock med den begränsningen att det enbart fick vara sjöar med en planerad mängd kalk som skall spridas som överstiger 100 ton. Bedömningen var att i de sjöarna var omsättningstiden tillräckligt lång för att inte äventyra kalkningseffekten.

Beslutet blev gemensamt med Dalarna.

Kalkningssäsongen har fortlöpt utan några större incidenter.

När det gäller kommande år gav upphandlingen en betydande prisökning. Med den princip som HaV numera fördelar pengarna (samma som förra året) befaras att den prishöjningen inte kommer att kompenseras. Ett brev med 8 frågor författades och skrevs under av samtliga kommuners representanter och skickades till HaV den 26 november 2015 med en begäran om en träff innan beslut togs för 2016. Svaret, efter påtryckningar från förvaltningschefen, var att beslutet låg fast men att de ändå kunde tänka sig att träffas för att svara på frågorna. Mötet blev beslutat till den 18 februari 2016. Med på möte kommer även Länsstyrelsen Värmland att vara.

Doserarna

Under våren fortsatte utbytet av övervakningssystemen som inte hanns med under hösten 2014. En av doserarna kom under processen efter upphandlingen att bli föremål för en allmän översyn av dess funktion. Det gäller doseraren i Tvärlikan som kallas för Berttjärnsbäcken. Beslutet blev att ombyggnationer för att den skulle börja fungera skulle bli dyrare än att påbörja våtmarkskalkning i området ovanför doserarplaceringen.

Under hösten fick de två sista doserarna, Viggan och Tobyn, sina övervakningssystem installerade.

Vi hade påbörjat en uppbyggnad av en serviceverksamhet tillsammans med ett företag i Torsby, GUPEX.

Tyvärret sattes det företaget i konkurs den 10 april. Vi hade inga utestående medel utan allt var betalat för det som utförts.

Då vi har ett Ramavtal så fanns det heller inga problem med detta. Vi tecknade ett likadant Ramavtal med Carexperience i Torsby som kunde fortsätta med visst arbete.

Under juli blev det klart med ny ägare som då tog namnet Smidcon. Vi upphandlar nu löpande samma tjänster från både Carexperience samt Smidcon. Detta gör att vi säkerställer en snabb insats när service krävs för att hålla doserarna igång.

VLK och Länsstyrelsen har under året påbörjat en ordentlig översyn av placeringen av doserarna. Det arbetet är långt gånget varvid 3 projekt har startats. Halån, Havån och Nordmarksälven. Dessa 3 har att göra med att befintliga doserare kan bli föremål för flytt. En doserare som står i Lögälven, Säffle kommun (används inte idag) kan ev. flyttas till Nordmarksälven. 1 doserare som står i Norge kan bli föremål för flytt till Halån, också i Norge. Samt doseraren i Blacktjärn kan bli föremål för flytt till Havån. Likaså kan en doserare i Hundån flyttas längre ner i Ljusnansystemet, närmare bestämt nedanför Marhällsdammen. För två av dessa projekt har förstudier om lämpliga platser genomförts och även beräkningar utifrån kalkåtgång. På en av dessa finns det även ett pris framtaget för en flytt.

Dessa åtgärder kommer troligtvis att få skjutas på framtiden eftersom HaV endast ger samma andel pengar till Länsstyrelsen som året tidigare. Med de prishöjningar som nu blivit verklighet så finns det inga medel avsatta för detta. Likaså sker neddragningar i kalkningen för att balansera detta. Doseraren i Viggan behövde rustas upp för att fungera. (444 825 kr). Den låg tidigare som en av doserarna där nyinköp skulle göras. Den kostnad som belastar årets resultat kommer inte att ersättas från Länsstyrelsen för 2015. Eventuellt kan den komma att finnas med i finansieringen av 2016 års kalkning. Förvaltningschefen tar på sig ansvaret för att inte på formellt riktigt sätt ha låst upp behovet av medel från Länsstyrelsen utan i för står omfattning jobbat mer muntligt med Länsstyrelsen och tittat på ett snabbt lösningsalternativ för att få igång Viggan istället för att låta den stå tills pengafrågan var löst. Därav detta beslut från Länsstyrelsen.

Likaså finns en post som heller inte blir ersatt, trots information innan verksamhetsåret 2015. Det är reparationer orsakade av tidigare bristfälligt underhåll på samt fördrade kostnader för flytt av tobydoseraren samt övervakningssystemet på totalt 232 283 kr. Till detta så kommer ytterligare 172 892 kr. När det gäller säkerhetsarbetena så kvarstår en del att göra. Likaså de reparationsbehov som kvarstår från tidigare ej genomfört underhåll. De ytterligare 172 892 kr utgör bl.a. att schablonen inte täcker hela administrations och kontrollkostnaderna. Allt detta sammantaget gör att inriktningen måste bli mer formell och att den bra muntliga kontakten med Länsstyrelsen måste kompletteras med ett mer formellt ansökningsförfarande. Alla kostnader kommer att först kommuniceras skriftligen med Länsstyrelsen.

Detta även om åtgärder borde göras för att snabbt få igång driften.

Länsstyrelsen säger dock muntligen att Förvaltningschefen har agerat rätt med rätt insatser. Problemet ligger i de nya direktiven som HaV har att alla pengar skall vara slut vid årsskiftet och att tilläggsansökningar för större reparationer inte går att göra. Tidigare gick detta.

Diskussioner förs redan med Länsstyrelsen för att lösa denna uppkomna situation med ett stort underskott.

Spridning med båt och helikopter

Som beskrivits ovan så kom kalkningen med båt igång tidigare än förra året. Hkp-kalkningen startade ungefär som förra året, i mitten av juli.

Arbetet med informationsbiten har fortsatt med att lägga ut vart kalkningen sker minst dagen innan. Detta sker via Facebook samt hemsidan. Likaså skickas det mail till kommunerna samt till turistbyråer. Vi valde med detta sätt att inte med annonser i tidningarna. Detta medförde en besparing på ca 12 000 kr. Med nu ca 110 följare så tror vi att vi uppnår en bättre träff via detta sätt. Ibland har även kommunerna informerat på sin hemsida och Facebook-sida.

Inom Kalkningsförbundets område kom det att spridas 22 758 ton under 2015 fördelat på

HKP: 11 014 ton

Båt: 8 976 ton

Dos: 2 768 ton

I juni togs beslut av Munkfors kommun att godkänna föreslaget att kalka Laxöringsbäcken. (ligger i höjd med Ransäter). Elfiske hade givit resultatet att det finns en gammal stam av öring. Så motivet är att höja pH-nivån till 6,0 för att därmed ge stammen en bättre överlevnadsförmåga. pH-nivån låg mellan 5 och 5,5.

Samtidigt godkände Torsby kommun att byta ut kalkningen i Örsjön samt Eggsjön till förmån för kalkning av våtmarker kring Kvarnån. Bytet kan ske utan att inverka på kalkningsresultatet då Örsjön samt Eggsjön är dämde sjöar som mycket lite släpper vatten i Tåsan. Vilket innebär att minimal kalkeffekt uppnås med den åtgärden då det är Tåsan som är målområdet.

Med den upphandling som genomfördes blev priserna i den nivån att ett förhandsbesked från HaV blev att de inte skulle kompensera detta fullt ut. Det innebär att Länsstyrelsen började en översyn som kommer att resultera i överflyttning från våtmarkskalkning till doserare där så är möjligt samt ytterligare nedskärningar.

Vattenprovtagning

Med upphandlingen så fick VLK, tillsammans med Länsstyrelsen, möjlighet att fokusera provtagningen mot att pricka högflöden. ALControl gjorde en första insats redan i början av juni då det var ett förhöjt flöde i samband med att avtalstiden började.

Likaså har vi lyckats få till en bättre yttäckning i och med att det nu är 4 kommuner, ALControl samt även VLK som deltar i vattenprovsvksamheten.

Detta arbete är ett led i att förbättra verksamheten utifrån den kritik som HaV riktade mot tidigare sätt att utföra provtagningen som kom i samband med deras översyn 2014.

Länsstyrelsen jobbar på att sammanställa all provtagning för att se om målsättningen har lyckats.

Målsättningar för verksamheten 2016

1. Under 2016 skall samtliga doserare ha fått den säkerhetsuppdatering som varit planerad översyn. För kvarvarande åtgärder skall en ansökan skickas till Länsstyrelsen.
2. Under 2016 skall VLK i samarbete med Länsstyrelsen Värmland fastställt om eventuella flyttar av doserare kan bli aktuella i framtiden.
3. Under 2016 skall den ekonomiska redovisningen följas upp med tertialbokslut. En träff med Länsstyrelsen skall genomföras för att fastställa hur de löpande utgifterna skall kompenseras.
4. För HKP och båtspridningen gäller att redovisning av dessa tonnage skall ske senast 2 veckor efter avslutad spridning. (Troligtvis i mitten av november)
5. Underskottet för 2015 skall balanseras genom en plan för balans enligt förvaltningslagens regler om 3 år.. Det innebär att alla åtgärder skall vara finansierade med ett skriftligt beslut från Länsstyrelsen.
6. En översyn bör inledas för att se om Kalkningsförbundet är rätt organisationsform för den framtida kalkningsadministrationen för kommunerna. Detta då signaler kommer om att ytterligare neddragningar kan komma att ske om inte prisförändringar (höjningar) kompenseras..

Sammanfattning

Kalkspridning med Hkp och båt fungera väl. För doserarna är vi på väg att få ett fungerande övervakningssystem. Dock kommer det att ta 1 år till innan allt kan anses vara på plats och att vi får kalkning med rätt mängd vid rätt tillfälle.

Vattenprovtagningen börjar komma igång på det sätt som vi planlagt. Den gemensamma genomgången av doserarplanen gjordes under hösten. Dock fungerar inte det underlag som skickas från Länsstyrelsen till HaV som en ansökan. I stort sett så fördelar HaV enligt principen 'samma som förra året'. Det innebär att det inte blir en full kompensation för de prishöjningar som upphandling av kalkspridning innebär.

Den nya förbundsordningen skickades under hösten ut till samtliga kommuner. 6 kommuner har godkänt. I avvaktan på de andra 6 kommunernas godkännande så gäller den gamla fortfarande..

Kalkningsförbundets målsättningar med verksamheten har genomförts i den takt som var planlagt. Den översyn av verksamheten som påbörjades under 2014 fortsatte med fokus nu på doserarplaceringarna. Den förändring som skett i detta är att med de uppgifterna från Länsstyrelsen samt HaV om eventuellt mindre pengar gör att en uppbromsning av den översynen kommer att ske.

Det arbetssätt som Förvaltningschefen haft med snabba beslut baserade på muntliga kontakter med Länsstyrelsen kommer att bytas ut mot ett mer formellt arbetssätt. Det kan innebära för doserarna kan de kan komma få stå still i avvaktan på besked om medel. Detta vid större haverier. Normalt underhåll kommer att fortsätta som vanligt. Men de kvarvarande åtgärder som måste till för att doserarna skall fungera bra kommer endast att utföras om dessa medel finns från Länsstyrelsen.

Detta vet vi först när beslutet samt utbetalning kommer någon gång i juni/juli.

Förvaltningschefen riktar en egen kritik mot det sätt förvaltningschefen under 2 år har arbetet på. Det har gått för fort (för mycket av entreprenörstänk) och åtgärder har utförts med målet att hålla igång verksamheten, men utan att formellt sett till att medel för detta har funnits. Det arbetssättet förändras under 2016.

Tidigare har det till Länsstyrelsen gått att i efterhand ansöka om tilläggsutbetalningar. Detta då medel var låsta till kalkningen. Förändringen som succesivt har genomförts har inte i full utsträckning uppmärksamats av Förvaltningschefen i de kontakter som varit med Länsstyrelsen.

Finansiell analys

Årsbokslutet baseras på redovisningen per 2015-12-31

Årets resultat

Årets resultat uppgår till – 850 tkr. Intäkterna uppgår till 21 870 tkr och utgörs av bidrag och medlemsavgifter.

Finansiering och Investeringar

Behållningen av likvida medel uppgår per 2015-12-31 till 214 tkr. Den ekonomiska redovisningen för 2015 lämnades in under januari 2016. Återstående, av Länsstyrelsen Värmland beslutat, medel att få utbetalt för verksamhetsår 2015 är 1 826 759 tkr

Resultat för 2015

Förbundet redovisar ett minusresultat med -850 tkr för 2015 då inte alla utförda åtgärder har finansierats från Länsstyrelsen Värmland. Beslut kan komma under 2016 som i efterhand kan finansiera hela underskottet eller en del av underskottet.

Resultatet innebär att förbundet inte kommer att uppfylla balanskravet för året. Prognosen för fjolårets underskot på 14 tkr kommer därmed heller inte att kunna balanseras.

Underskottet som uppstår skall balanseras senast inom 3 år enligt gängse regler. Det innebär att cirka 288 000 kr per år kommer att tas ur beviljat anslag för kalkning. Detta görs i nära samarbete med Länsstyrelsen som är informerad om problemet. Möte där budgetar för 2016, 2017 och 2018 tas fram kommer att hållas den 26 mars 2016.

Schabloner som tidigare har betalats ut kommer att ersättas med en annan form av ersättningsmodell som innebär att den kostnad som Kalkningen upparbetar skall ersättas. Därav översynen av ersättningsmodell.

Ekonomisk sammanställning

Nedan redovisas förbundets resultat- och balansräkning med efterföljande tilläggsupplysningar. Samtliga belopp anges i tkr.

Resultaträkning	Tilläggs- upplysning	2015	2014
Verksamhetens intäkter	1)	21 870 543	21 318 304
Verksamhetens kostnader	2)	-22 721 765	-21 508 889
Verksamhetens nettokostnader		-851 222	-190 585
Finansiella intäkter		1 061	131
Finansiella kostnader		-92	-3 114
Årets resultat		-850 253	-193 568

Balansräkning		2015-12-31	2014-12-31
----------------------	--	-------------------	-------------------

Tillgångar

Anläggningstillgångar

Driftövervakningssystem Doserare, Doserare Tobyälven	3)	0	0
---	----	---	---

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar	4)	2 048 315	3 418 320
Kassa och bank		214 061	1 051 702

Summa tillgångar		2 262 376	4 470 022
-------------------------	--	------------------	------------------

Eget kapital och skulder

Eget kapital	5)	1 245 558	2 095 811
Därav periodens resultat		-850 253	-193 568

Skulder

Kortfristiga skulder	6)	1 016 818	2 374 211
Checkräkningskredit (bev kredit 1500 tkr)			

Summa eget kapital och skulder		2 262 376	4 470 022
---------------------------------------	--	------------------	------------------

Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Finansieringsanalys	2015	2014
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	-851 222	-190 585
Erhållen ränta	1 061	131
Erlagd ränta	-92	-3 114
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	-850 253	-193 568
Förändring av rörelsekapital		
Ökning/ <u>minskning</u> av fordringar	1 370 005	-205 448
Ökning/ <u>minskning</u> av kortfristiga skulder	-1 357 393	1 811 723
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-837 641	1 412 707
Investeringsverksamheten		
Bruttoinvesteringar	423 474	350 193
Investeringsbidrag	-423 474	-350 193
Kassaflöde från investeringsverksamheten	0	0
Årets kassaflöde	-837 641	1 412 707
Likvida medel vid årets början	1 051 702	-361 005
Likvida medel vid årets slut	214 061	1 051 702

Tilläggsupplysningar till resultat- och balansräkning

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med bestämmelserna i Kommunal redovisningslag. Redovisningsprinciperna har ej förändrats i förhållande till föregående år.

		2015	2014
Not 1	Intäkter		
	Medlemsavgifter	1 730 500	1 682 000
	Statliga bidrag	20 140 043	19 636 304
	Övriga intäkter	0	0
		21 870 543	21 318 304
	Verksamhetens kostnader		
Not 2	Råvaror och förnödenheter	19 415 827	19 270 022
	Övriga externa kostnader	2 426 706	1 019 625
	Löner och skattepliktiga förmåner	436 655	580 605
	Arvoden	83 548	66 528
	Skattefria förmåner	10 207	10 577
	Sociala avgifter	157 229	166 671
	Avtalsförsäkringar	157 909	337 935
	Löneskatt pensionskostnader	31 632	50 226
	Övriga personalkostnader	2 052	6 700
		22 721 765	21 508 889
		2015-12-31	2014-12-31
	Anläggningstillgångar		
Not 3	Driftövervakningssystem	1 695 174	1 695 174
	Doserare Tobyälven	734 773	350 193
	Doserare Musån/Lövån	2 892 031	2 892 031
	Doserare Svartån/Svartälven	3 053 292	3 053 292
	Doserare Nordmarkälv	4 400	0
	Doserare Havån	8 402	0
	Doserare Halån	26 092	0
	Del av bidrag från Länsstyrelsen	-8 414 164	-7 990 690
		0	0
	Kortfristiga fordringar		
	Momsfordran	174 211	337 011
Not 4	Skattekonto	0	0
	Interimsfordringar	1 874 104	3 081 309
		2 048 315	3 418 320
	Eget kapital		
	Ingående eget kapital	2 095 811	2 289 379
	Periodens resultat	-850 253	-193 568
Not 5		1 245 558	2 095 811
	Övriga skulder		
	Leverantörsskulder	386 499	623 000
	Momsskuld	0	0
	Personalskatt	21 056	19 911
Not 6	Skuld löneskatt	117 091	85 459
	Upplupna löner	13 867	0
	Semesterlöneskuld	16 937	12 703
	Sociala avgifter	25 829	20 259
	Upplupna pensionskostnader	19 213	0
	Interimsskulder	416 326	1 612 878
		1 016 818	2 374 211

Direktionen för Värmlands Läns Kalkningsförbund

Thomas Backelin
Storfors kommun
Ordförande

Irené Runkvist-Karlsson
Hagfors kommun
1:e vice ordförande

Alf Svanström
Säffle kommun
2:e vice ordförande

Anna Wilén
Karlstad kommun
Ledamot

Per-Olof Broden
Torsby kommun
Ledamot

Forshaga kommun
Ledamot

Lars Olsson
Munkfors kommun
Ledamot

Svante Persson
Kristinehamns Kommun
Ledamot

Helena Anshammar
Sunne kommun
Ledamot

Leif Askeröd
Kils Kommun
Ledamot

Gerd Karlsson
Arvika Kommun
Ledamot

Åsa Hååkman Felth
Filipstad kommun
Ledamot